

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
LONDON

PA6278

.C4

1753

v.9

c.1

1080044464

6#2-6#AV

M. TULLII
CICERONIS
OPERA,

CUM DELECTU COMMENTARIORUM,

I N U S U M

SERENISSIMI DELPHINI.

T O M U S N O N U S ,

I N Q U O E P I S T O L Æ A D Q . F R A T R E M . E T C .

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCLIII.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

PAG 278

.C4

1753

v.9

c.1

UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
 CAPILLA ALFONSINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

MICROFILMADO Folio 8

88284

JOSEPHUS OLIVETUS

LECTORI.

UÆ ab ipso Cicerone profecta hoc volumine continentur, ea præfationem, opinor, non requirunt. De cæteris vero, quæ annexi solent ad Ciceroniana, singuli, qui præsentur iis, tituli satis admonebunt. Nunc igitur, priusquam vasa colligam, pauca de me. Respondendum est enim, non obrectatoribus, quos quidem silentio ulcisceretur; at probis & benevolis hominibus; qui mirari se ajunt, quod in hac adornanda editione tempus atque operam collocem homo ex Academia Gallica, hoc est, ex illo virorum literatorum coetu, quorum labores omnes & industriam in lingua vernacula cum excolenda tum perpolianda occupatam esse oporteat. Illud sane, quod admiratores isti de nostro communi instituto memorant, secus interpretantur quam decet, si perinde intelligunt, quasi nobis omni veterum linguarum commercio interdictum sit. Qui si minus essent in principis Academicæ rebus peregrini atque hospites, scirent esse paucos admodum in ejus albo, qui literas Gallicas cum Latinis, aut etiam Græcis, non conjunxerint. Ac de Latinis quidem id profiteri propemodum posse videor, quod Cicero * de philosophia: *Nec subito ad illas capimus appellere animum, nec mediocrem a primo*

A 2 tem-

* De Natur. Deor. lib. I. cap. 3.

tempore etatis in eo studio operam curamque consumpsimus, & cum minime videbamur, tum maxime id agebamus. Quid, si me nulla inde orta segnities retardavit a laboribus Academicis? si & feci hætenus ut me scirent homines non esse hujus tituli atque officii immemorem, & deinceps facere sum paratus? tamen vicio erit mihi, non iis cessasse horis, quibus impune poteram? Quid, quod linguæ omnes commune habent vinculum, & quasi cognatione quadam inter se continentur? ita ut hæc ipsa nostris hominibus, ad Ciceronis familiaritatem perducendis, accomodata opera, adeo non aliena sit Academicis muneribus, ut videri debeat vel maxime conjuncta. Ut enim nostræ vel ætatis vel gentis bona nolumus dissimulare, sic etiam cavere debemus, ne pravo usu ea inquinentur. Est nunc quidem lingua Gallica, neque inops, neque inculta, rebus omnibus proprie ornateque dicendis idonea: sed possent populares nostri eodem morbi genere laborare, quo Romani olim, ut naturam dedignati, non minus bene scribendi quam vivendi ducem, vellent ubique arguti esse, atque in profluentis, nitidæ, temperatæ orationis salubritate, quemadmodum in coloris ingenui ac vultus non fucati sinceritate, nausearent. Unde igitur, si nobis aliquid ejusmodi contigerit, peti auxilium præsentius, quam ab eo scriptore potest, cui seculorum adhuc omnium consensus recte scribendi principatum detulit? Neque vero nunc primum in hanc ego cogitationem veni, aut gratificari quidpiam æqualibus meis in hoc genere sum conatus. Nam quod olim Ciceronis libros aliquot expressi sermone patrio, si non quantum ex-

pri-

primere lingua ipsa poterat (quæ potest aptissime omnia) sed quantum mea ferebat mediocritas; Gallos ad ejus cognoscendi studium provocabam, ut ad ingenium, quo plurimum valent, ars etiam accederet, & cum haberent quem admirarentur, illius effici se quam simillimos vellent. Hoc agenti veniebat in mentem interim, quanto futurus esset ex ipsius Ciceronis usu fructus uberior, si quis in eisdem illius operibus modum teneret eum, quem ipse monstravit * Cicerō, ut neque indoctissimis scriberet, neque doctissimis. Illis enim nunquam tantum dederis commentariorum, quantum esse satis possit: propterea quod non is est Cicerō, qui lectores ferat omnis literaturæ expertes, ipse omni doctrinarum genere perpolitus. Hos vero, quamvis restrictè facias & anguste, non effugies tamen quin facietate offendas: adeo sunt in iis, quæ scire se putant, fastidiosi. At vero tertium est inter hæc duo interjectum genus, eorum scilicet, quos, primoribus jam literis exultos plusculum quam intra modum, ad sapientiam & laudem allicit generosa indoles; nec libris tamen immerfos vivere patitur aut natura, aut fortuna. Hoc ergo erat in votis, editio commoda, qua isti uterentur; sibi que, compressa tot interpretum loquacitate, gratularentur ademptam partem laboris non modicam, utilitatis nullam. Quod animo mecum assidue, & crebris inter eruditos sermonibus agitaveram, id cum excellentibus viris aliquando communicavi, quibus commissa est prima SERENISSIMI DELPHINI ætas, moribus literisque informanda. Hi, qui pro sua prudentia intel-

lige-

* De Orat. lib. II. cap. 6.

6
 ligerent , mancarn fore & imperfectam regii juvenis instituendi curam , nisi Ciceronem nosset , atque immortalis illius ingenii , ut Quintiliani * verbis dicam , beatissima ubertate pasceretur ; primum , quod maxime volebam , assentiri : deinde , quod neque metuebam , neque sperabam , neque vero prævideram , censere , non alium esse querendum qui id operis efficeret , quam qui suscipiendi auctor fuisset . Ego statim excusare bona fide tenuitatem meam : orare etiam atque etiam , ne plus veteri erga me benevolentia suæ , quam mihi de me crederent . Ecce autem paucis post diebus ultro renuntiant , omnino admoventiam operi manum : rem decisam : eductum iri ex arca regia quantum ad vulgares impensas æquum esset accedere , ut , qualem meditabar , talis editio instrueretur , nempe digna , quæ versaretur manibus gerendo scepro destinatis . Quid plura ? nihil ultra muginatus , malui subeundo onere homo non satis timidus , quam recusando civis parum animosus videri . Plus triennium est , cum nulla prælis datur cessatio . Varios interim Latinitatis flosculos carpit puer Princeps , ad cuius ornandam amplificandamque dignitatem ea consensio est naturæ atque fortunæ , ut nescias plus-ne sit quod altera spondet , an quod tribuit altera . Poetice quidem , sed vere dixeris , Gratias in eo fingendo artes suas omnes , omnes leporum arculas consumpsisse , ut Musæ ipsum amarent : has vicissim , ut ipse eas redamaret , a quibus meras degustasset suavitates , atque ut olim tueretur quas haberet probe cognitæ , nascenti plana omnia , aperta , expedita fecisse . Quod multo

* *Infl. Orat. lib. X. cap. 1.*

7
 multo majus est , quippe hinc firmissima in omne hominum genus felicitas derivabitur ; jam in illa ætate , & quasi aurora , igniculi acres emicant ac vividi , qui ad comprehendendam honesti formam , indagandosque officiorum fontes sua sponte currentem excitent . Quam ad rem cum ego ducem optimum fore Tullium non dubitem , nihil antiquius hoc opere habui , quod tantam publici boni sementem contineret . In eo qua sit labor meus fide , constantia , religione versatus , mihi conscius ipse sum : quo successu , viderint homines eruditi ; quos ego univervos , quod jam feci alias , quæso atque obtestor , ne reculent omissa suggerere , & male posita emendare . Audivi enim , & certis ad me nuntiis perlatum est , ubi nostratia e Parisiensium officinis exeunt volumina , hæc eadem a Genevensibus typographis instaurari . Atque utinam non instaurentur modo , sed curis opibique doctorum virorum , qui & illic & ubicunque florent , aucta locupletentur . Una me & ad suscipiendum opus impulit , & inter continuas prosequendi molestias sustentavit communis utilitatis expectatio : qua item commoveri velim hujus editionis tum emendatores , tum perfectores . Obscuretur sane nomen meum , dum illustretur Cicero , ad eumque degustandum ii adjuventur , qui student recte sapere & scribere . Quod vero in hunc annotationum sive delectum , sive cinnum , admiscui nonnulla de meo , nihil ejusmodi pollicitus : pro gratia ac laude , quam profecto nullam ferunt tam pauca , tamque nihili , veniam peto , quod nec plura , nec meliora . Talibus excogitandis , describendisve moram non dabant SERENISSIMI , quem

quem spectro unice, DELPHINI tempora: cui prope-
diem e Musarum complexibus abrepto vita alia
alias curas allatura est. Opus fuit mature factò, ne
muneris fructum tarditas corrumpere.

M. TUL-

M. TULLII
CICERONIS
EPISTOLÆ
AD QUINTUM FRATREM.

LIBER I.

MARCUS Q. FRATRI S.

I. **T**SI non dubitabam, quin hanc epistolam
I. multi nuntii, fama denique esset ipsa sua ce-
leritate superatura; tuque ante ab aliis audi-
turus esses, annum tertium accessisse desiderio
nostro, & labori tuo: tamen existimavi a me
quoque tibi hujus molestiæ nuntium perferri
oportere. Nam superioribus literis, non unis, sed pluribus,
cum jam ab aliis desperata res esset, tamen ego tibi spem

Tom. IX.

B

matu-

ARGUMENTUM. Quintus Cicero ex pro-
vincia Asiæ sortitus, annos jam
duos continuos parum secunda fama eam ad-
ministrat. Cum in annum tertium proce-
gatur.